

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра терапевтичної стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДИФЕРЕНЦІЙНА ДІАГНОСТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ СЛИЗОВОЇ
ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Кваліфікація: Доктор філософії

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота» кладена на підставі освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії зі спеціальності 221 «Стоматологія» ОНМедУ, затвердженою Вченою Радою ОНМедУ від 07.10.2021

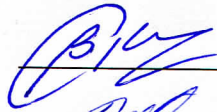
Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Скиба В.Я.

завуч кафедри, к.психол.н., доц. Коваль С.М.

Програму обговорено на засіданні кафедри протокол № 7 від 7.06.2022

Зав. кафедри:

Василь СКИБА

Погоджено із гарантом ОПП

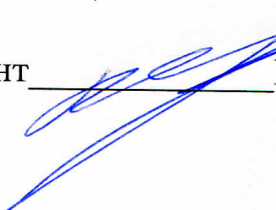

Володимир ГОРОХІВСЬКИЙ

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової методичної комісії зі стоматологічних дисциплін Протокол № 6 від 30.06.2022

Голова предметної циклової методичної комісії

к.мед.н., доцент

Володимир КРИКЛЯС

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
Кредитів: 3	Спеціальність 221 «Стоматологія»	<i>Рік підготовки:</i> <i>Семестри</i>
Годин: 90	Рівень вищої освіти третій (доктор філософії)	<i>Лекції (0 год.)</i> <i>Семінарські (46 год.)</i>
Змістових Розділів 1		<i>Практичні (0 год.)</i> <i>Лабораторні (0 год.)</i> <i>Самостійна робота (44 год.)</i> <i>у т.ч. індивідуальні завдання (0</i> <i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Метою вивчення дисципліни «Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота» в межах професійної спеціалізації є глибинне оволодіння дисципліною для якісного виконання оригінального наукового дослідження та формування навичок і вмінь щодо викладання дисципліни.

Завданнями вивчення дисципліни «Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота» є:

1. Удосконалення навичок діагностики, пошуку провідних симптомів, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень захворювань слизової оболонки порожнини рота.

2. Складання плану обстеження хворого та аналіз даних лабораторних та інструментальних обстежень найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень, прогнозування результатів обстеження.

3. Визначення аспектів клінічної патології щелепно-лицевої ділянки в залежності від етіологічних та патогенетичних факторів.

4. Формування вмінь та навичок з диференційної діагностики захворювань слизової оболонки порожнини рота.

5. Набуття навичок застосування сучасних інформаційних технологій при викладанні терапевтичної стоматології.

6. Здобуття навичок та вмінь навчально-методичної та виховної роботи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- інтегральна:

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері стоматології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

- Загальні компетентності(ЗК):

ЗК 2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

ЗК 4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК 5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Вміння планувати та управляти часом.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини.

СК 3. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері стоматології.

СК 4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК 5. Здатність застосовувати сучасні методи наукового дослідження.

СК 7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

СК 8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

ПРН 3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.

ПРН 6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.

ПРН 7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі стоматології.

ПРН 8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методика дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

ПРН 10. Використовувати результати наукових досліджень в стоматологічній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

ПРН 13. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

ПРН 14. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

ПРН 17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідальність щодо достовірності отриманих наукових результатів.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

- історію виникнення, розвитку та сучасний стан стоматологічної науки;
- етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, сучасні стандарти діагностики, диференціальну діагностику захворювань слизової оболонки порожнини рота;
- актуальні наукові завдання та проблеми терапевтичної стоматології;
- сучасні підходи й методи до виконання міждисциплінарних наукових досліджень;
- теорію процесу пізнання та технологію педагогічного процесу;
- сучасні досягнення за напрямком наукового дослідження.

Аспірант (здобувач) має вміти:

- Проводити навчальні заняття та консультації;
- Проводити аналіз типової та атипичної клінічної картини найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень;
- Визначити тактику ведення хворих з органною патологією, яка має прояви в порожнині рота;
- Складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень, прогнозування результатів обстеження;
- Проводити новітні методи лікування в терапевтичній стоматології;
- Проводити аналіз стоматологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та фахових періодичних виданнях;
- Проводити дослідження відповідно обраним методам;
- Інтерпретувати результати сучасних методів дослідження;
- Проводити критичний аналіз даних стоматологічних, антропометричних, біохімічних, морфологічних досліджень;
- Отримувати та інтерпретувати нові наукові факти, що розширюють сферу знань в досліджуваній проблемі.

3. Зміст навчальної дисципліни

«Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота»:

Тема 1. МКХ-10. Класифікація М.Ф. Данилевського. Патологічні процеси та зміни, які виникають в слизовій оболонці порожнини рота. Первинні та вторинні елементи ураження слизової оболонки.

Сучасні класифікації захворювань слизової оболонки порожнини рота (МКХ-10, М.Ф. Данилевського та інші). Патологічні процеси та зміни, які виникають в слизовій оболонці порожнини рота акантоз, папіломатоз, атрофія, запалення, тощо). Первинні та вторинні елементи ураження слизової оболонки.

Тема 2. Диференційна діагностика травматичних уражень слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота (механічна, фізична, хімічна травма, тощо). Гостра травма та хронічні ураження. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Виявлення провідних симптомів.

Тема 3. Диференційна діагностика первинних ауто інфекційних стоматитів. Гострий катаральний стоматит. Гострий герпетичний стоматит. Гострий виразковий стоматит. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Синдром Бехчета. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Диференційна діагностика первинних ауто інфекційних стоматитів. Гострий катаральний стоматит. Гострий герпетичний стоматит. Гострий виразковий стоматит. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Синдром Бехчета. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Тема 4. Диференційна діагностика грибкових уражень слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота: класифікація, лабораторна діагностика, зв'язок з загальносоматичною патологією. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Тема 5. Диференційна діагностика вірусних захворювань слизової оболонки порожнини рота. Грип, інфекційний мононуклеоз, ящур. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Диференційна діагностика вірусних захворювань слизової оболонки порожнини рота. Грип, інфекційний мононуклеоз, ящур. Методи лабораторної діагностики. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Тема 6. Диференційна діагностика СНІД, Туберкульозу. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря.

Сучасні класифікації проявів ВІЛ-інфекції в порожнині рота, туберкульозу. Диференційна діагностика проявів ВІЛ –інфекції та туберкульозу в порожнині рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 7. Диференційна діагностика проявів венеричних захворювань на слизовій оболонці порожнини рота. Гонорея, сифіліс. Складання

алгоритму діагностичного пошуку.

Прояви венеричних захворювань в порожнині рота. Диференційна діагностика проявів венеричних захворювань на слизовій оболонці порожнини рота. Гонорея, сифіліс. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 8. Диференційна діагностика дерматозів з аутоімунним компонентом. Пухирчатка. Червоний плесканий лишай. Багатоформна ексудативна еритема. Синдром Стівенса-Джонсона. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Диференційна діагностика дерматозів з аутоімунним компонентом. Пухирчатка. Червоний плесканий лишай. Багатоформна ексудативна еритема. Синдром Стівенса-Джонсона. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Тема 9. Диференційна діагностика глоситів. Неврогенні захворювання язика. Хейліти. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

Первинні та симптоматичні глосити. Неврогенні захворювання язика. Хейліти. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Диференційна діагностика глоситів та хейлітів.

Тема 10. Диференційна діагностика при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія). Трофічна виразка. Пухирно-судинний синдром. захворюваннях ендокринної системи (акромегалія, хвороба Іценко-Кушінга, цукровий діабет). Ксеростомія. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря-стоматолога.

Диференційна діагностика при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія). Трофічна виразка. Пухирно-судинний синдром. захворюваннях ендокринної системи (акромегалія, хвороба Іценко-Кушінга, цукровий діабет). Ксеростомія. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря-стоматолога.

Тема 11. Диференційна діагностика облігатних та факультативних передракових захворювань слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря.

Методи обстеження хворих на облігатні та факультативні передракові захворювання. Інтерпретація результатів. Диференційна діагностика облігатних та факультативних передракових захворювань слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку.

4. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

4.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

4.2. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені

4.3. Тематичний план семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	МКХ-10. Класифікація М.Ф. Данилевського. Патологічні процеси та зміни, які виникають в слизовій оболонці порожнини рота. Первинні та вторинні елементи ураження слизової оболонки.	4
2	Диференційна діагностика травматичних уражень слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
3	Диференційна діагностика первинних ауто інфекційних стоматитів. Гострий катаральний стоматит. Гострий герпетичний стоматит. Гострий виразковий стоматит. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Синдром Бехчета. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
4	Диференційна діагностика грибкових уражень слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
5	Диференційна діагностика вірусних захворювань слизової оболонки порожнини рота. Грип, інфекційний мононуклеоз, ящур. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
6	Диференційна діагностика СНІД, Туберкульозу. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря.	4
7	Диференційна діагностика проявів венеричних захворювань на слизовій оболонці порожнини рота. Гонорея, сифіліс. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
8	Диференційна діагностика дерматозів з аутоімунним компонентом. Пухирчатка. Червоний плесканий лишай. Багатоформна ексудативна еритема. Синдром Стівенса-Джонсона. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
9	Диференційна діагностика глоситів. Неврогенні захворювання язика. Хейліти. Складання алгоритму діагностичного пошуку.	4
10	Диференційна діагностика при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія). Трофічна виразка. Пухирно-судинний синдром. захворюваннях ендокринної системи (акромегалія, хвороба Іценко-Кушінга, цукровий діабет). Ксеростомія. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря-стоматолога.	4
11	Диференційна діагностика облігатних та факультативних передракових захворювань слизової оболонки порожнини рота. Складання алгоритму діагностичного пошуку. Тактика лікаря. Підсумкове заняття.	6
Разом		46

4.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Складання алгоритму діагностичного пошуку при травматичних ураженнях слизової оболонки порожнини рота.	4

2.	Складання алгоритму діагностичного пошуку при ауто інфекційних стоматитах. Гострий катаральний стоматит. Гострий герпетичний стоматит. Гострий виразковий стоматит. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит. Синдром Бехчета.	4
3.	Складання алгоритму діагностичного пошуку при мікотичних ураженнях слизової оболонки порожнини рота.	4
4.	Відпрацювання навичок проведення симптому Нікольського, проби Олдрича, капіляроскопії	6
5.	Складання алгоритму діагностичного пошуку проявів дерматозів з аутоімунним компонентом. Пухирчатка. Червоний плесканий лишай. Багатоформна ексудативна еритема. Синдром Стівенса-Джонсона.	4
6.	Відпрацювання навичок проведення проби В.І.Кулаженка, М.О Ясиновського, язичної проби Роттера.	6
7.	Складання алгоритму діагностичного пошуку проявів венеричних захворювань на слизовій оболонці порожнини рота. Гонорея, сифіліс.	4
8.	Складання алгоритму діагностичного пошуку при хворобах серцево-судинної системи (недостатність кровообігу, артеріальна гіпертензія).	4
9.	Складання алгоритму діагностичного пошуку дерматозів з аутоімунним компонентом. Пухирчатка. Червоний плесканий лишай. Багатоформна ексудативна еритема. Синдром Стівенса-Джонсона.	4
10.	Складання алгоритму діагностичного пошуку при облігатних та факультативних передракових захворюваннях слизової оболонки порожнини рота	4
Разом		44

6. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає:

- оволодіння сучасними методами дослідження в науково-дослідних лабораторіях кафедри терапевтичної стоматології;
- підготовка до друку навчально-методичного посібника та комплексу тестових завдань за одним з розділів терапевтичної стоматології.

7. Завдання для самостійної роботи

- Підготовка відповідей на теоретичні питання за темами семінарських занять.

8. Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота» на семінарських заняттях забезпечується методичними розробками для кожного семінарського заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, відеолекції), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (відеолекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами

контролю вмінь.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому семінарському занятті.

9. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях відповідно до сформульованих завдань з кожної теми. Навчальна діяльність аспірантів (пошукувачів) контролюється на практичних заняттях під час поточного контролю відповідно до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи викладача зі слухачем. При оцінюванні навчальної діяльності перевага надається стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність слухачу виставляються оцінки за 4-бальною традиційною шкалою.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, аналіз і оцінка результатів досліджень, аналіз рентгенологічних методів дослідження, планування лікування.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінювання самостійної роботи слухачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті, а також на підсумковому контролі (заліку).

Оцінка успішності з дисципліни є рейтинговою і виставляється за 200 бальною шкалою і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковим контролем з дисципліни «Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота» є залік.

11. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль. Оцінювання успішності вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до цілого числа.

Підсумковий контроль. Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Залік отримують аспіранти (пошукувачи), які не мають пропусків лекцій і практичних занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

12. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Диференційна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота».
2. Методичні розробки для аспірантів (пошукувачів) для семінарських занять.
3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь аспірантів.
4. Підручники та навчальні посібники.
5. Наукові роботи професорсько-викладацького складу кафедри та інших дослідників з проблем філософії та методології науки.
6. Збірник тестових завдань, електронний банк тестових завдань, ситуаційні завдання у складі методичних розробок для семінарських занять.

13. Рекомендована література

Основна література:

1. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / За редакцією Анатолія Ніколішина – вид. 2-ге, виправлене і доповнене. –Вінниця: Нова книга, 2012.– 680 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. — 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.
3. Стоматологічні захворювання:терапевтична стоматологія за ред. проф.. Борисенка А.В. – К.:Медицина, 2017. – 664 с.
4. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонтоа за ред.. проф.. Борисенка А.В. – К.:Медицина,2018. – 504 с.
- 5.Біденко Н.В., Борисенко А.В., Васильчук О.В. та ін.. Алгоритми виконання стоматологічних і медичних маніпуляцій для підготовки до Державної атестації студентів 5 курсу за спеціальністю «Стоматологія». – Київ: Книга-плюс, 2017. – 455 с.

Додаткова література:

1. Кириленко, І. В. Палійчук, М.М. Рожко. Захворювання слизової оболонки ротової порожнини. Навчальний посібник К. Медицина, 2016
2. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій: навчальний посібник / В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, В.В. Материнський, О.П. Кобрин. – Івано-Франківськ, 2012. – 95 с.
3. Сучасні пломбувальні матеріали та методи їх використання в терапевтичній стоматології : [навчальний посібник] / Г.Ф. Білоклицька, О.В. Ашаренкова, О.В. Копчак. - К.: Видавничий дім «Асканія», 2013. - 143 с.
4. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. — 2-ге вид. Рекомендовано Вченою радою НМАПО ім. П.Л. Шупика / Мазур І.П., Хайтович М.В., Голопихо Л.І. — К., 2019. — 376 с.
5. Periodontal and oral mucosa diseases : in 2 vol. Vol., 2ed. by A.V. Borysenko К.: AUS Medicine, 2018. -327 с.

6. Петрушанко Т.О., Островська Л.Й., Іленко Н.М. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології: Навчальний посібник / Т.О.Петрушанко, Л.Й. Островська, Н.М. Іленко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 259 с.
7. Вакуленко В.І., Бабов Є.Д., Новікова М.А. та ін. Курс стоматології О.: ОНМедУ, 2012 – 266 с.
8. Терапевтична стоматологія_у 4-х т._ За ред. А.В. Борисенка Т.4: Захворювання слизової оболонки порожнини рота К.: Медицина, 2010 – 592 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт ОНМедУ <https://onmedu.edu.ua/>
2. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки ОНМедУ <http://info.odmu.edu.ua/>
  - Електронний каталог бібліотеки.
  - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники
  - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.